

MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

K dnešní přednášce

Zdroje financování neziskových organizací

Vztah stát - neziskový sektor

Státní dotační politika ČR vůči NNO

MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Zdroje financování neziskových organizací

Zdroje financování NO

z vlastní činnosti

- hospodářská činnost (příjmy z reklamy, z pronájmu, tržby z prodeje statků a služeb).
- členské příspěvky
- příjmy z pořádání loterií, aukcí, her, burz apod.

od jiných subjektů

- z neveřejných zdrojů
- z veřejných zdrojů

Neveřejné (soukromé) zdroje

- Tuzemské a Zahraniční
- Fyzické osoby – individuální dárcovství
- Právnícké osoby
 - Neziskové - (nadace, nadační fondy)
 - Ziskové - obchodní společnosti (s.r.o., a.s., živnostníci) - upřednostňují poskytnutí svých výrobků, služeb či formu sponzoringu,

přednáška Fundraising z minula

Veřejné zdroje

rozpočty institucí veřejné správy, tj. státní správy i samosprávy

- (Státní rozpočet, rozpočty ÚZS (krajů, obcí)
- státní fondy,
- Grantová agentura ČR,
- v neposlední řadě různé zdrojů z Evropské unie.
- Mezi nahodilé (výjimečné) veřejné zdroje v ČR patří Nadační investiční fond

Dárcovství

- Individuální dárcovství
- firemní filantropie

Dary mohou mít podobu

- Finanční pomoci
- Věcné pomoci
- Lidského zdroje

Podpora dárcovství od státu?

Daňová zvýhodnění

Veřejné sbírky, loterie

Daňové asignace

Daňová asignace – pro a proti

PRO

- Další finanční zdroj pro NNO
- Zvýšení občanské participace na financování NNO
- Zvýšení povědomí o NNO
- Výchova k filantropii

PROTI

- Popření daňového principu neekvivalence
- Narušení horizontální spravedlnosti
- Růst administrativních nákladů
- Nedokonalá informovanost dárců – neefektivní alokace prostředků

MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Vztah stát – neziskový sektor

Čtyři typy neziskových režimů

4 typy koexistence státu a neziskových organizací
vychází z Esping-Andersen welfare state

Úroveň vládních sociálních výdajů	Rozsah neziskového sektoru	
	malý	velký
nízká	Statist Japonsko	Liberální USA, VB
vysoká	Sociálně- demokratický Švédsko, Itálie	Korporativistický Německo, Francie

Produkce statků a služeb

- Otázka oddělení garantování a poskytování veřejně poskytovaných statků a služeb

Financování	Poskytování	
	Veřejné instituce a (nebo) neziskové organizace	Soukromí poskytovatelé, popř. mix
Veřejné	Welfare state	Kvazi-trh
Jednotlivci	Model spoluúčasti	Čistý trh

Vztah činností NO a činností státu

Činnost NO může být vzhledem k činnostem státu:

- **výlučná** – příslušnou činnost provádějí pouze NO (např. zahraniční humanitární pomoc),
- **komplementární** – činnosti jsou doplňkem činností prováděných státem nebo jeho organizacemi (např. sos dětské vesničky),
- **alternativní** – činnost prováděná souběžně s aktivitami státu nebo jeho organizací (např. církevní či soukromé školy),
- **rozvojová** – strategické činnosti vedoucí k rozvoji společnosti (např. výzkumná činnost).

Podpora a ovlivnění neziskových organizací státem v ČR - legislativní

- stát je tvůrcem zákonů, které umožňují existenci NO.
- prostřednictvím svých orgánů určuje, kterou organizaci nechá vzniknout. Založení je čistě autonomní, nezávislé na státu, avšak samotný vznik je vázán na registraci (u ministerstva vnitra, kultury, rejstříkového soudu).

Podpora a ovlivnění neziskových organizací státem v ČR - finanční

Podpora nepřímá - daňové zvýhodnění a osvobození od daní a poplatků.

Podpora přímá nárokovatelná - při splnění určitých zákonem stanovených podmínek existuje nárok na prostředky ze státního rozpočtu (příspěvek na činnost politických stran, financování církví)

Podpora přímá nenárokovatelná – možnost získat finance z veřejného rozpočtu, na tyto prostředky však není právní nárok, mají podobu grantů, příspěvků či dotací, fungují na principu účelovosti.

Nepřímá: Daňová zvýhodnění NNO

- Daň z příjmů právnických osob
- Silniční daň
- Daň dědická a darovací
- Daň z nemovitosti
- Daňový zvýhodnění dárců
- Snaha prosadit daňové asignace

Přímá: Možné způsoby/formy/nástroje financování NO z veřejných zdrojů

- Dotace (subvence a granty)
- Veřejné zakázky
- Smlouvy o poskytování služeb přes licence a kontrakty)
- Na základě zákona (financování církví a náboženských skupin, veřejných i soukromých škol, politických stran,)

Partnerství

- *Partnerství znamená společný cíl a zájem, těsnou spolupráci a společnou zodpovědnost za společné projekty, vzájemnou podporu a důvěru, vzájemné zohlednění potřeb, rovné postavení partnerů, vyšší výkon při realizaci různých projektů a jejich větší transparentnost. Důležitá je vzájemná informovanost a výměna zkušeností pro lepší vhled do problematiky oboru činností partnera, a tím zkvalitnění další spolupráce. Je také velice důležité definovat, kdo bude partnerem / partnery.*

Princip partnerství

- Prosazováno EU
- !!!Paradoxně v legislativě ani ostatních materiálech Evropské unie DEFINICE PARTNERSTVÍ NEEEXISTUJE!!!
- Konsensus ohledně partnerství:
 - Rovné postavení partnerů
 - Společný prospěch všech zúčastněných
 - Praktický aktivní přínos každého z partnerů pro společný úspěch a výsledek

3 modely partnerství:

- Německý korporativní model (Německo)
- Americký model „zájmových skupin“ (USA)
- Model střední cesty (VB, ČR)
 - Rada vlády pro nestátní neziskové organizace
 - Hlavní oblasti státní dotační politiky vůči NNO
 - Rozbor financování NNO z různých úrovní veřejných rozpočtů

Partnerství NNO a veřejné správy

- Pověřená osoba nebo výbor či odbor v úřadu veřejné správy
- Zástupci NNO ve výborech zastupitelstva nebo komisích rady, či poradních orgánech
- Účast NNO na strategickém řízení, při tvorbě plánů, politik
- Osobní spoluúčast představitelů krajské a obecní samosprávy na akcích NNO, na vedení NNO

Podpora a ovlivnění veřejné správy NNO

Může nějak NNO ovlivnit fungování a rozhodování veřejné správy mimo výše uvedené praktické příklady “oficiálního” partnerství?

- **Lobby**
- **Veřejné připomínkování legislativních návrhů**

3 základní taktiky lobování:

1. přímé lobování,
2. lobování od kořenů,
3. informační kampaně.

Přímé lobování

- Taktika přímého lobbování je založena na přímém a v zásadě trvalém kontaktu lobbisty s činiteli veřejné správy. Lobbista přináší k problému další a další informace, které mají působit v zájmu jeho skupiny. V zásadě tuto činnost vykonávají členové center zájmových skupin na nejrůznějších mocenských úrovních.

Lobování od kořenů

- Zde je aktivita přenesena na řadové členy skupiny. Koná se běžně formou dopisních kampaní a protestů v koordinaci s lobováním v centru. Krajním příkladem jsou i nejrůznější demonstrace, protestní pochody apod.

Informační kampaně

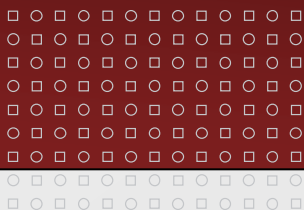
- Informační kampaně jsou založeny na snaze zájmových skupin přesvědčit širokou veřejnost o správnosti svých cílů a užitečnosti své činnosti. Patří sem předplácení různých inzerátů, financování výzkumů na podporu argumentů, apod.

MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

**Politika České republiky vůči
neziskovému sektoru**

Je nutné definovat politiku ČR vůči neziskovému
sektoru?

Které faktory jí především ovlivňují?

RNNO

Stálý poradní, iniciativní a koordinační orgán vlády

1992 byla zřízena Rada pro nadace

→ tvorba koncepce a přerozdělování příspěvků z Nadačního investičního fondu.

1998 byla Rada pro nadace transformována na Radu vlády pro nestátní neziskové organizace

→ soustřeďuje, projednává a předkládá vládě informace o NNO, podklady a návrhy, vztahující se k vytváření vhodného prostředí pro jejich existenci a činnost.

RNNO – složení rady, výbory

36 členů, předseda– ministr Michal Kocáb

Další členové:

- zástupci NNO, kteří tvoří vždy nejméně polovinu všech členů Rady,
- zástupci ústředních orgánů státní správy, do jejichž kompetence patří výkon státní politiky vůči NNO,
- zástupci spolupracujících krajů.

Výbory RNNO

- Výbor pro spolupráci s Evropskou unií
- Výbor pro spolupráci s regiony
- Výbor pro legislativu a financování (OD 2007)
- Výbor pro Nadační investiční fond (JIŽ ZANIKL)

RNNO – oblasti působnosti

- Koncepční a realizační podklady pro rozhodnutí vlády, týkající se podpory NNO, legislativní a politická opatření, která se týkají podmínek jejich činnosti,
- Zabezpečuje spolupráci mezi ústředními orgány státní správy a spolupracujícími kraji v oblasti podpory NNO, včetně dotační politiky
- NNO v rámci Evropské unie, zapojení ČR do EU s ohledem na NNO
- Zabezpečuje dostupnost a zveřejňování informací o NNO, opatřeních státní politiky, která se NNO týkají;
- Zabezpečení Informačního systému o NNO,
- Využívání a rozdělování finančních prostředků z NIF

<http://www.vlada.cz/cs/rvk/rnno/uvod.html>

RNNO – výstupy

- Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu NNO
- Hlavní oblasti dotační politiky vůči NNO
- Informace o poskytování dotací nestátním neziskovým organizacím
- Rozbory financování NNO z vybraných veřejných rozpočtů
- Informační systém NNO a Evidence NNO
- Koncepce rozvoje neziskového sektoru
- Věcný záměr zákona o veřejně prospěšných organizacích

Státní dotační politika vůči NNO

- uskutečňuje se prostřednictvím tzv. veřejných výdajových programů.
- Programy resp. dotační tituly vyhlašují a jsou za ně odpovědná jednotlivá ministerstva, respektive poskytovatelé dotací.
- Programy jsou realizovány zpravidla udělováním dotací na základě výběrového řízení.
- dotace směřující na aktivity NNO jsou poskytovány konkrétní organizaci na předložený projekt výhradně na jeden rozpočtový rok a není na ně právní nárok.
- Přijetím jednotných zásad pro poskytování dotací byla sjednocena procesní stránka a díky každoročnímu vyhlašování tzv. hlavních oblastí státní dotační politiky dochází také ke sjednocení věcné stránky státní dotační politiky.

Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu NNO

Řídí se usnesením vlády České republiky ze dne 7. února 2001 č. 114, Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a uskutečňuje se prostřednictvím vyhlášených programů

Dotace se poskytují podle § 7 zákona č. 218/2000 Sb.:

- občanským sdružením,
- obecně prospěšným společností,
- církevním právníckým osobám,
- nadacím a nadačním fondům
- dalším právníckým osobám, založeným nebo zřízeným k poskytování zdravotních, kulturních, vzdělávacích a sociálních služeb a k poskytování sociálně právní ochrany dětí, pokud tak ústřední orgán státní správy rozhodne,
- dalším právníckým osobám, stanoví-li tak zvláštní zákon

Praktické naplnění státní dotační politiky ČR vůči NNO

- Podpora činnosti NNO
- Nákup veřejných služeb
- Naplnění meziresortních politik
- Naplnění resortních politik
- Ostatní politiky

■ Podpora činnosti NNO:

v rámci těchto programů stát finančně podporuje ty neziskové organizace, jejichž činnost je pro stát žádoucí a užitečná.

Do uvedené skupiny patří např.:

- Program pro podporu činnosti občanských sdružení působících v oblasti regionálního školství
- Program veřejně účelných aktivit občanských sdružení zdravotně postižených aj.

■ **Nákup veřejných služeb:**

účelem těchto programů je nákup veřejných služeb od neziskových organizací. Tyto programy představují významný státní prostředek, jak zabezpečit poskytování vybraných veřejných služeb. Způsob a kvalita poskytování veřejné služby je jedním z hlavních kritérií při posuzování projektu.

Mezi programy lze zařadit např.:

- Státní podpora sportu,
- Podpora sociálních služeb aj.

- **Programy naplňující meziresortní politiky:**
programy mají naplnit cíle konkrétní politiky, která byla přijata na vládní úrovni a má podobu koncepce či strategie. Programy jsou vyhlašované resortními ministerstvy, avšak většinou existuje státní orgán, který je za implementaci politiky zodpovědný.

Lze sem zařadit např.:

- Program protidrogové politiky (Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky),
- Zahraniční rozvojovou spolupráci aj.

■ Programy naplňující resortní politiky:

tyto programy mají rovněž naplnit cíle konkrétní politiky, avšak té, která byla přijata na resortní úrovni. Programy nejsou určeny primárně pro neziskové organizace a mohou se do nich přihlásit i jiné subjekty.

Patří sem např.:

- Národní program řešení HIV/AIDS,
- Veřejné informační služby knihoven aj.

- **Ostatní programy:** programy naplňují zákonná ustanovení, k jejichž plnění se stát zavázal a které realizuje ve spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi.

Např.:

- Dobrovolnická služba organizovaná podle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě.

Otázky k zamyšlení

Kdo se podílí na tvorbě koncepce politiky ČR vůči neziskovým organizacím?

Kdo se podílí na tvorbě jednotlivých hlavních oblastí státní dotační politiky?

MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Dokumenty k přednášce
na IS

- Zhodnocení koncepce podpory rozvoje neziskového sektoru
- Hlavní oblasti státní dotační politiky pro rok 2009,
- INFORMACE o poskytování dotací nestátním neziskovým organizacím v roce 2009 z vybraných veřejných rozpočtů a grantové programy nadací – příjemců příspěvku z Nadačního investičního fondu
- Rozbor financování NNO z veřejných rozpočtů v roce 2007
- Posouzení systému udělování dotací nestátním neziskovým organizacím
- Věcný záměr zákona o veřejně prospěšných organizacích

MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Literatura

Další informační zdroje k přednášce

- Boris, E.T., Steuerle, C.E. (eds.) *Nonprofits and Government. Collaboration and Conflict*. 2. vyd. Washington: The Urban Institute Press, 2006.
- Peková J., Pilný J., Jetmar, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*.
Praha : ASPI, 2005, ISBN:80-7357-052-1.
- Potůček, M. a kol. *Veřejná Politika*.
Praha : SLON, 2005, ISBN: 80-86429-50-4.
- Potůček, M. *Nejen trh*. Praha : SLON, 1997
- <http://www.vlada.cz/cs/rvk/rnno/uvod.html>
- <http://www.e-cvns.cz>